

TECHNISCHE KUNDE EN HISTORISCH ONTZAG

Hoewel **Silvester Adema** directeur is van **Adema Architecten**, was hij niet de naamgever. Het was zijn vader die in 1972 het bedrijf in restauraties oprichtte. In de 50 jaar die volgden, groeide het familiebedrijf uit tot een veelzijdig architectenbureau, met een ruime portie noordelijke nuchterheid.

Adema Architecten, inmiddels een bureau met zo'n 50 medewerkers die werken vanuit een van de drie kantoren in Dokkum, Groningen en Zwolle, begon vanuit een zolderkamer in Dokkum. 'Mijn ouders begonnen het bedrijf daar eerst met een focus op stadsherstel en restauratie. Later zijn daar andere disciplines bij gekomen.' Dat het bedrijf nu vanuit de drie locaties opereert, geeft hen een goede uitvalsbasis voor opdrachten in het hele land.

De moeilijke hoekjes oplossen, daar is Adema Architecten groot mee geworden. 'Juist ook in historische omgevingen met veel monumenten, is dat vaak een flinke puzzel', vertelt Silvester. 'Vanuit restauratie krijg je veel te maken met complexe gebouwen, die ingenieus om elkaar heen gebouwd zijn. Daar de functionaliteit in terugkrijgen, met respect voor de historische waarde, is een prachtige uitdaging.'

TECHNISCH VERNUFT

Hoewel naar eigen zeggen 'zo'n 90% van de binnenstad van Dokkum' in het archief van Adema zit, reikt de expertise van het bedrijf inmiddels veel verder. Van particuliere en sociale woningbouw en herbesteding, tot gecompliceerde utiliteitsbouw. 'Daarvoor hebben we veel specialisten in huis. Onlangs hebben we bijvoorbeeld de nieuwe dierenverblijven voor een opvangcentrum voor getraumatiseerde tijgers en leeuwen ontworpen. De sluisen in deze verblijven die de verzorgers en de dieren veilig moeten houden, hebben we vanuit het niets moeten engineeren. Dat vergt veel technische kennis.'

Op dit moment werkt het bedrijf aan de nieuwe fabriek voor broodjesleverancier Borgesius. 'Zij leveren broodjes aan Albert Heijn, je kunt je voorstellen hoe groot die fabriek moet zijn.' De technische uitdaging zit hem hier in de verschillende logistieke processen en productiestromen, die naadloos op elkaar aan moeten sluiten.

SOCIALE SAMENHANG IS DE SLEUTEL

De diversiteit aan kennis en kunde in het bedrijf heeft Silvester er bewust in laten groeien. Als hoofd van het familiebedrijf wil hij continuïteit bieden aan zijn medewerkers, en het bedrijf daarom rustig maar zeker uitbreiden. 'Geen gekkigheid, maar daardoor kon zelfs tijdens de crisis vanaf 2008 het bedrijf elk jaar een beetje groeien. We zijn groot genoeg om allround kennis te kunnen bieden, maar klein genoeg om flexibel te zijn.'

Ondanks dat Adema Architecten een familiebedrijf is, leunt het bedrijf op de onderliggende zelfsturende teams. 'Maar ik denk dat de sfeer zeker dat van een familiebedrijf is', zegt Silvester. 'Collega's blijven lang bij ons in dienst, doorgaans. We vinden de sociale samenhang binnen onze teams enorm belangrijk. Er zijn mensen die hier al werken sinds eind jaren zeventig, en begin jaren tachtig. Voor hen kwam ik als broekie binnen!'

AANSLUITEN BIJ DE OMGEVING

Als architect voelt Silvester zich verantwoordelijk voor niet alleen het gebouw, maar ook de maatschappij die hij daarmee als het ware mede vormgeeft. Als voorbeeld noemt hij het pand

Een deel van ons team

Brainstormen over materialen

dat het bureau voor de nieuwe supermarkt in Gorredijk maakte. ‘De bouw van die supermarkt was al meerdere keren afgeketst, omdat eerdere ontwerpen te industrieel waren voor de bouw middenin de dorpskern. Dat stuitte op veel verzet. Wij hebben een ontwerp gemaakt waarbij een aantal oude gebouwen geïntegreerd worden in het pand, en er zelfs extra winkelruimte in de hoofdstraat wordt gecreëerd. Zo blijft de gevelstructuur van de Hoofdstraat behouden, en komen er wel meer mensen naar dit deel van het dorp. Het is bijna alsof je met deze supermarkt aan stadsherstel doet!’

Soms is de vraag niet zozeer om met een ontwerp aan te sluiten bij de sociale omgeving of infrastructuur, maar juist bij de natuur om het complex heen. Dat was het geval bij de nieuwe brouwerij van Fortuna Vlieland. Wat begon als een plan om een bestaande loods op te knappen, groeide in gesprek met de brouwer uit tot een iconische plek tussen duinen en bebouwing, op zichzelf een bezoek waard. Asymmetrische vormen en schuine lijnen zorgen ervoor dat het gebouw in harmonie is met het duinlandschap eromheen. ‘In dit onderwerp waren een aantal dingen van belang’, vertelt Silvester. ‘Allereerst moeten de verschillende functies van de brouwerij en de organisatie daar omheen natuurlijk naadloos op elkaar aansluiten. Maar in het geval van Fortuna Vlieland was er ook ruimte nodig om gasten te ontvangen en films te tonen. Vanuit het kantoor van de brouwer is er uitzicht over het duinlandschap, waardoor er altijd verbinding met de spectaculaire omgeving is.’

WONINGBOUW VOOR IEDEREEN

Wonen is een recht, vindt Adema. De huidige situatie op de woningbouw vindt hij dan ook stuitend. ‘In de afgelopen jaren is het woningbouwverenigingen praktisch onmogelijk gemaakt om hun taak uit te voeren. De toegang tot sociale woningbouw is beperkt, maar het aanbod aan middeldure huur is nog altijd schaars. Het bouwen van woningen voor sociale en particuliere middeldure huur, is daarmee een maatschappelijke opdracht geworden die wij ook voelen.’

De opdracht om in Appingedam een ontwerp te maken voor 30 vervangende appartementen die nodig zijn om alle woningen in het gebied

© VERFOTOGRAFIE

Atelierdag

© EGBERT DE BOER

Bierbrouwerij Fortuna, Vlieland

© EGBERT DE BOER

Restauratie Perkswaltje

‘OUDE GEBOUWEN ZITTEN VOL VERRASSINGEN’

Nieuwbouw Borgesius

© EGBERT DE BOER

De kroon van Dronten

© MIJKE BOS

Particulieren woning

© EGBERT DE BOER

Cultuur Historisch Centrum de Tiid

© RONALD ZIJLSTRA

Aardbevingsbestendige woningen in Appingedam

‘WE HEBBEN DE VOLLE BREEDTE AAN KENNIS EN KUNDE IN HUIS’

HISTORIE EN TECHNIEK

Waar Adema trots op is? ‘Dan springt de restauratie en nieuwbouw van het voormalige stadhuis van Bolsward er qua projecten wel echt uit!’ Het pand uit 1616 werd onlangs herbestemd tot Cultuur Historisch Centrum, met een bibliotheek, museum, archief, horecagelegenheid, een publieksloket van de gemeente en een auditorium. De breedte van kennis en kunde binnen Adema Architecten kwam hier prachtig tot zijn recht. ‘Je kunt je voorstellen dat zo’n gebouw waar al 400 jaar bestuurd wordt, vol verrassingen zit. Je hebt te maken met gebouwdelen uit verschillende tijdslagen, maar grote delen waren in die 400 jaar nauwelijks veranderd. Als je daar dan aan mag bouwen, dat is indrukwekkend.’

De nieuwe functies van het gebouw brachten ook diverse technische eisen met zich mee. ‘Een archief heeft een constante temperatuur nodig, en moet bestand zijn tegen overstromingen. Horeca en een museum brengen weer andere eisen met zich mee. En dat allemaal achter een gevel van honderden jaren oud! Een hoog technische opdracht als dit vinden wij ontzettend leuk. Uiteindelijk breng je het pand weer tot leven voor heel verschillende gebruikers, met respect voor de historie.’

Na het Bolswardse stadhuis heeft Adema de smaak te pakken. Inmiddels onderzoeken ze samen met de provincie Fryslan of er een haalbare case te maken is van de oude steenfabriek in Dokkum. Het rijksmonument staat al 40 jaar op instorten, maar heeft grote cultuurhistorische waarde. ‘We kijken of er een culturele invulling van het hoofdgebouw te maken is, met een woningfunctie erbij. Planologisch is dat niet makkelijk, maar we denken dat het mogelijk moet zijn.’

DUURZAME TOEKOMST

Met hun werk streeft Adema Architecten ernaar een positieve bijdrage te leveren aan hoe de maatschappij functioneert. Zowel sociaal als op het gebied van duurzaamheid. ‘Restauratie is natuurlijk per definitie duurzaam. Mijn overtuiging is, dat als je de gebouwde omgeving serieuzer analyseert, dat daar veel meer kansen liggen dan nu gepakt worden. Helemaal als die restauraties zelf ook steeds duurzamer worden. Dat vinden wij eerlijke duurzaamheid: niet voor de Bühne, maar met een daadwerkelijke sociale en ecologische bijdrage.’

Ontwerp overleg

aardbevingsbestendig te maken, sluit aan bij deze manier van denken. ‘We willen met onze ontwerpen iets toevoegen aan de samenleving. Wij wonnen met ons ontwerp de prijsvraag die Woonstichting Groninger Huis hierover had uitgeschreven.’ Het gebouw heeft centrale voorzieningen, en faciliteert zo een ontmoetingsplek voor bewoners.

Met het ontwerp wordt het park dat aan de wijk grensde meer bij de wijk betrokken, doordat een tussenliggende weg verdwijnt. ‘Door het gebouw op te delen in vier aparte blokken, kun je vanuit de andere kant van de panden het park zien liggen én er direct heen. De gebouwen staan daarnaast niet helemaal recht op het park, maar schuin. Deze speelse vormen zijn een mooie overgang van woonwijk naar park. De aansluiting met het centrum van Appingedam vonden we door de combinatie van hout op zachtgeel metselwerk, vergelijkbaar met de beroemde ‘hangende keukens van Appingedam’.’

‘WE BOUWEN IN EN AAN DE MAATSCHAPPIJ’